

Oponentský posudek disertační práce Trifona Ančeva Trifonova

Inovační "synchronizace" pracovních činností v oblasti kulturního dědictví

Práce se zabývá možnostmi využití nových multimediálních a intermediálních technologií v oblasti dokumentace, restaurování a ochrany památek a dále rozšířenými možnostmi prezentace kulturního dědictví. Její hlavní přínos spočívá ve zmapování současného stavu využití pokročilých technologií, v souborném přehledu evropské legislativy a administrativních opatření v oboru a v nastínění možných směrů dalšího rozvoje. Ve fundovaném přehledu autor uvádí moderní prostředky dokumentace (laserové scannování), prospekce (LIDAR) či prezentace (augmented reality) a jejich konkrétní aplikace v muzejnictví, knihovnách a archivech. Důraz klade na snahu o vytváření sítí a propojování pracovišť, sjednocení technologických postupů a vytvoření legislativních i technických standardů, které umožní skutečně mezinárodní přístup k datům.

V práci se odráží osobní autorova zkušenost, a fundovaný vhled, kterého nabyl díky své aktivní účasti na projektech ochrany evropského dědictví. V závěru práce je uveden modelový příklad aplikace popsaných postupů na konkrétní architektonické památce, který je zhodnocením autorovy vlastní aplikace moderních dokumentačních metod a technologií na konkrétní objekt. K dalším kladům práce patří solidní souhrn současných praktik a metod využívání moderních technologií v oblasti památek, muzejnictví, archivů a knihoven, analýza přístupů a přehled aktivit předních institucí, které se oblastí zabývají (např. německé ZKM pod vedením experimentátora Petera Weibela) i vyčerpávající přehled legislativních norem a administrativních opatření, přičemž pozornost autora je, i s ohledem na jeho bohatou osobní profesionální zkušenost, zaměřena především na Evropu. Autor se nevyhýbá ani otázkám komerčního potenciálu památek a kulturního dědictví v souvislosti s turistickým průmyslem, jehož rozvoj je jednou z evropských priorit.

Práci jsem dostal k posouzení v pracovní verzi, které musím vytknout určité nedostatky, především formální. Vzhledem ke krkolomným formulacím a stylisticky neobratnému slohu se práce čte dosti obtížně. K obtížnému čtení na hranici srozumitelnosti přispívá i terminologická neukotvenost (některé termíny se vyskytují v různých variantách, v angličtině a několika verzích českých překladů). Text zatěžují i dlouhé převzaté citace z úředních dokumentů administrativy EU, které se navíc několikrát opakují. Bylo by vhodnější uvést tyto dokumenty v přílohách a v textu pouze odkazovat k jejich smyslu, nikoli přebírat jejich celé znění, které je navíc charakteristické naprosto odpudivou stylizací úředního jazyka. Přemíra oficiálních dokumentů, jejich dlouhé citace a obtížná srozumitelnost, navíc zmíněné opakování téhož ve stejných

souvislostech, bez kontextuálního posunu, jsou charakteristickým rysem práce zhruba do strany 148. Této první polovině práce vytykám především nejasnou až zmatečnou strukturu, která budi dojem zbytečného natahování textu. K dalším výtýkům patří uvádění množství pojmů a metod bez jejich dalšího vysvětlení, přebírání tabulek a diagramů, případně celých sekvencí powerpointových prezentací taktéž bez autorova vlastního komentáře. Absence názoru a kritického přístupu se zvláště výrazně projevuje v kapitole 2.11 (především v jejím závěru na straně 147, kde autor namísto kritického shrnutí a formulace jasné myšlenky jen zaplétá již uvedené převzaté výroky). Práci by tedy prospělo výrazné zkrácení na místech, kde se autor vrací k již citovaným pramenům a dokumentům, převedení některých pramenů do formy příloh, textu by slušela jasnější struktura. Velké množství shromážděných dat a pramenů je ponecháno bez kritického komentáře. Pozornost autora je mnohdy soustředěna na technické a organizační aspekty, nikoli na podstatu problému (např. důvody taktické simulace augmented reality jsou odbyty poukazem na praktickou nutnost šetřit materiál původního artefaktu a na možnosti poznávání pro nevidomé, ale fenomenologický rozměr zakoušení předmětu, subjektivní zkušenosti, zůstává zcela nezminěn), přitom hlavně v oblasti muzejnictví se nabízí velké množství současné odborné literatury, zabývající se funkcí, novými rolmi a významy veřejných institucí (muzea, knihovny, archivy) v rychle se měnící dynamické společnosti (paradigma soudobé muzeologie ve vztahu ke komunitě, autoritě, moci, národním a etnickým konceptům atd. je obšírně pojednáno například ve vynikajícím sborníku Univerzity v Leicesteru: *Museum and their Communities*, Sheila Watson, ed., *Leicester Readers in Museum Studies*, 2007). Doufám, že ve finální verzi došlo k opravám některých špatně přeložených či v jiném kontextu uváděných termínů a k odstranění opakovaných chyb a lapsů (str. 137 - nástěnné malby v jeskyni "Lesko", míněno Lascaux—celkem čtyřikrát, dále obraz Mona Lisa od "Leoparda"—dvakrát apod.).

Přes zmíněné výhrady považuji práci za významný přínos především pro obšírné zmapování problematiky aplikace moderních technologických, tvůrčích a experimentálních postupů ve vědeckém výzkumu i v praxi ochrany a prezentace historického dědictví. Proto tento výrazný počín doporučuji k obhájení.

V Pardubicích 26. listopadu 2011

doc. MgA. Tomáš Petráň, PhD.

